

**Instrukcja zbierania danych na potrzeby walidacji modeli
wspomagania decyzji:
septorioza paskowana (*Mycosphaerella graminicola* st. kon.
Zymoseptoria tritici) – pszenica ozima**

**Materiały opracowane w ramach zadania 1.3. Prowadzenie Platformy Sygnalizacji
Agrofagów, realizowanego w ramach dotacji celowej na rzecz Ministerstwa Rolnictwa
i Rozwoju Wsi w Instytucie Ochrony Roślin -PIB w roku 2024**

Septorioza paskowana - *Mycosphaerella graminicola* st. konidialne *Zymoseptoria tritici*

Rozwój choroby

- septorioza paskowana liści pszenicy występuje we wszystkich fazach rozwojowych rośliny żywicielskiej;
- grzyb zimuje na samosiewach roślin i na resztkach poźniwnych;
- na wiosnę uwalniają się zarodniki, a niekiedy także jesienią (gdy są sprzyjające warunki wilgotnościowe i termiczne);
- na porażonych liściach, na znekrotyzowanych plamach pojawiają się owocniki stadium konidialnego grzyba – piknidia, z których uwalniają się długie, kielbaskowate, bezbarwne, długie, wielokomórkowe, bezbarwne zarodniki stadium konidialnego;
- w czasie opadów poprzez spadające krople deszczu zarodniki rozprzestrzeniają się na jeszcze nieporażone roślin.

Objawy choroby

- pierwsze objawy choroby występują w fazie krzewienia roślin, na liściach w różnych ich częściach;
- najsilniejszemu porażeniu ulegają liście starsze, prowadząc do ich przedwczesnego zamierania;
- stopniowo choroba opanowuje liście rosnące coraz wyżej;
- początkowo pojawiają się małe, owalne, chlorotyczne plamy pomiędzy nerwami liścia;
- po krótkim czasie plama powiększa się i jest barwy szarozielonej;
- w późniejszych fazach rozwojowych plamy są podłużne, położone obok siebie, barwy brązowej lub brunatnej;
- owocniki grzyba ułożone są wzdłuż nerwów liścia;
- plamy układają się w charakterystyczne paski na powierzchni blaszek liściowych, ale zainfekowane mogą być także pochwy liściowe;
- na starszych roślinach plamy mają często kształt nieregularnych prostokątnych nekroz obejmujących znaczną część blaszki liściowej ponieważ plamy łączą się ze sobą wzdłuż nerwów liścia, a na nekrozie widoczne są czarne, kuliste owocniki.

Terminy monitoringu

Jesienią w fazie krzewienia (BBCH 21-29) należy prowadzić monitoring obserwując po przekątnej pola 50 roślin w pięciu punktach i analizować na obecność plam na liściach wywołanych przez sprawcę choroby.

Wiosną w fazie od kłoszenia (BBCH 51-73) do dojrzewania ziarniaków należy obserwować liście.

Próg ekonomicznej szkodliwości

Zabieg jesienny należy wykonać w fazie krzewienia (BBCH 21-29), gdy na 30-50% ocenianych roślinach znaleziono na liściach pierwsze objawy choroby lub pojedyncze owocniki na plamach i utrzymuje się duża wilgotność względna powietrza (około 90%).

Zabieg wiosenny:

- w fazie strzelania w źdźbło (BBCH 30) – gdy jest 10-20% porażonej powierzchni liścia podflagowego lub 1% liści z owocnikami,

- w fazie kłoszenia do końca kwitnienia (BBCH 59-69) – gdy jest 5-10% porażonej powierzchni liścia flagowego lub 1% liści z owocnikami.

Fot. 1. Charakterystyczne objawy septoriozy paskowanej na liściu pszenicy.

Fot. 2. Plama z owocnikami grzyba – stadium konidialnego - piknidiami.